

Довідка про розвиток сектору біометану в Україні

Український сектор біогазу та біометану демонструє розвиток, про що свідчать наступні показники.

Біогаз. Встановлена потужність виробництва біогазу в Україні становить 140 МВт е. Загальна кількість заводів, що виробляють біогаз, — 85 одиниць.

Біометан. Що стосується біометану, то річний обсяг його виробництва досягає 41 мільйона кубометрів на рік. Нині функціонують 4 заводи, що спеціалізуються на виробництві біометану.

Газові мережі. Загальна протяжність газових мереж, доступних для підключення біогазових та біометанових проєктів, становить 33 400 кілометрів. Ці мережі обслуговуються 1390 газорозподільними станціями, що створює широку інфраструктурну основу для транспортування біометану.

Параметри	БІОГАЗ	БІОМЕТАН
Встановлена потужність	140 МВт е	41 млн м³/рік
Кількість заводів	85	4
Газові мережі	33 400 км, 1390 газорозподільних станцій	

Індивідуальні проєкти в цій галузі варіюються за встановленою потужністю від 125 кВт е до 26 МВт е. Це свідчить про широкий діапазон масштабів проєктів, від відносно невеликих до значних промислових об'єктів. Крім того, спостерігається використання широкого спектру сировини та охоплення різних галузей промисловості, що підкреслює гнучкість та адаптивність технологій біогазу/біометану до різних умов.

Загалом в Україні реалізується низка проєктів з виробництва біометану, що свідчить про активний розвиток цього сектору. Важливо зазначити, що експорт біометану стартував у лютому 2025 року. Серед експортерів біометану компанії VITAGRO, ТОВ «Галс Агро» та МНР.

Загальна сукупна потужність всіх представлених проєктів становить **111 мільйонів кубометрів біометану на рік.**

Серед компаній, що беруть участь у цих проєктах, наступні:

ТОВ «Галс Агро» у Чернігівській області розпочало виробництво біометану ще у 2023 році з потужністю 3 мільйони кубометрів на рік. Цей проєкт підключений до газорозподільних мереж (ГРМ) і має сертифікацію ISCC.

VITAGRO Група компаній на Хмельниччині також виробляє 3 мільйони кубометрів біометану на рік, почавши роботу у 2024 році. Цей проєкт також підключений до ГРМ та має сертифікацію ISCC.

МНР має два значні проєкти, обидва з яких почали роботу у 2025 році:

Проєкт у Дніпропетровській області, потужністю 11 мільйонів кубометрів на рік, підключений до ГРМ та сертифікований ISCC.

Проєкт у Вінницькій області, з потужністю 24 мільйони кубометрів біометану на рік, передбачає виробництво біометану у зрідженій формі (Bio LNG) і також має сертифікацію ISCC.

ТОВ «Теофіпольська енергетична компанія» на Хмельниччині є найбільшим проєктом за потужністю – 56 мільйонів кубометрів біометану на рік, із запланованим початком роботи у 2025 році. Цей проєкт підключений до газотранспортної системи (ГТС) і сертифікований ISCC.

ТОВ «Галс Агро» у Київській області планує запустити проєкт у 2025 році з потужністю 3 мільйони кубометрів на рік, з підключенням до ГРМ.

ТОВ «ЮМ ЛІКВІД ГАЗ» у Вінницькій області також готується до старту у 2025 році, та виробляти 11 мільйонів кубометрів біометану на рік у формі Bio LNG.

№	КОМПАНІЯ	МІСЦЕ РОЗТАШУВАННЯ	Потужність, млн М³/рік	Приєднання	Сертифікація	Старт, рік
1	ТОВ «Галс Агро»	Чернігівська обл.	3.0	ГРМ	ISCC	2023
2	VITAGRO Група компаній	Хмельницька обл.	3.0	ГРМ	ISCC	2024
3	МНР	Дніпропетровська обл.	11.0	ГРМ	ISCC	2025
4	МНР	Вінницька обл.	24.0	Bio LNG	ISCC	2025
5	ТОВ «Теофіпольська	Хмельницька обл.	56.0	ГТС	ISCC	2025

	енергетична компанія»					
6	ТОВ «Галс Агро»	Київська обл.	3.0	GPM		2025
7	ТОВ «ЮМ ЛІКВІД ГАЗ»	Вінницька обл.	11.0	Bio LNG		2025
	ВСЬОГО		111.0			

Зазначені проекти підкреслюють різноманітність підходів до підключення (газорозподільні мережі, газотранспортна система, виробництво зрідженого біометану) та широке використання сертифікації ISCC, що свідчить про орієнтацію на експорт.

Потенціал виробництва біогазу/біометану в Україні до 2050 року оцінюється Біоенергетичною асоціацією України до 21,8 млрд м3/рік.

БІОГАЗ/БІОМЕТАН, млрд м3/рік	
Біогаз з відходів тваринницьких підприємств	0,9
Біогаз з пожнивних решток с/г культур	5,2
Біогаз з побічної продукції харчової переробної промисловості	0,7
Біогаз з твердих побутових відходів	0,5
Біогаз з осадів стічних вод (комунальні очисні споруди)	0,1
Енергетичні рослини: біогаз з силосу кукурудзи (з 1 млн га)	3,8
Біогаз з покривних культур (20% ріллі)	9,8
Біогаз з БМ, отриманий термічної газифікацією (10%)	1,0
БІОГАЗ/БІОМЕТАН, всього	21,8

Проблемні питання розвитку сектору виробництва біометану в Україні

Проблемним є **експорт біометану до країн, які не входять до Енергетичного Співтовариства**. Згідно з Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» від 03.06.2008 № 309-VI, експорт біометану до таких країн, як Швейцарія та Велика Британія, підлягає обкладанню

експортним митом у розмірі 35%. Це робить експорт економічно не вигідним, попри значний інтерес компаній з цих країн. Вирішенням проблеми могло б стати звільнення біометану від мита та укладення двосторонніх угод з цими країнами про визнання українських гарантій походження біометану.

Важливим є рішення скасувати **податок на викиди CO₂ для біопалив, включно з біометаном**, за прикладом практик Європейського Союзу. Зараз такі установки сплачують податок нарівні з викопними видами палива, що є неконкурентним. Прийняття законопроектів **№9596 та №9597 від 09.08.2023 р.** дозволить усунути це.

Значною проблемою залишається **підключення виробників біометану до газорозподільної та газотранспортної систем**. Виробники біометану стикаються з проблемою виконання вимоги Кодексу ГТС щодо якості газу, що може бути прийнятий в газову мережу, в частині досягнення вищої теплоти згоряння 10,06 кВт·год/м³ за прийнятих стандартних умов 25 °C/20 °C. Основні причини: 1) біометан не містить горючих сполук, що зазвичай наявні в природному газі (етан, пропан, бутан, пентан, гексан та ін.), які мають вищу теплотворну здатність, ніж метан; 2) технології збагачення біогазу до біометану не завжди дозволяють досягти необхідної концентрації метану (від 97,5% об.), яка забезпечує значення вищої теплоти згоряння біометану на рівні 10,06 кВт·год/м³ (25 °C /20°C). На нашу думку, критично важливим є ухвалення Технічного регламенту природного газу в редакції від 11 квітня 2023 року, що передбачає допустиме значення 10,5 кВт·год/м³ при 25 °C/0 °C.

Окрім цього, існують **затримки з отриманням технічних умов і підписанням угод з Оператором ГРС** — цей процес може тривати понад 6 місяців. Пропонується внести зміни до Кодексу газорозподільних систем та запровадити типову форму технічної угоди та граничний строк її підписання — не більше 30 днів з моменту подання документа. Також, **у літній період** через зниження споживання природного газу в мережі падає тиск, що **унеможливорює або обмежує подачу біометану до ГРС**. Одним із рішень є розробка пропозицій щодо фінансування встановлення компресорів (reverse flow) для перекачування біометану з ГРС до ГТС.

На внутрішньому рівні в Україні досі не сформовано державну політику щодо **використання біометану як моторного палива**. Відсутні цілі та стимулювання споживання біометану в транспортному секторі. Доцільно встановити цілі щодо заміщення 5–10% природного газу біометаном у транспорті до 2030 року, розвивати мережу заправних станцій, стимулювати використання

біометану в громадському транспорті й сільському господарстві, а також розробити технічні вимоги до застосування CNG і LNG на його основі.

Однією з ключових проблем є нестабільність фінансових розрахунків з боку ДП «Гарантований покупець», що створює ризики для **функціонування та залучення інвестицій у проєкти виробництва електроенергії з біогазу**. Систематичні затримки з платежами за вироблену електроенергію, а також наявність заборгованості, підривають довіру інвесторів до сектору. На нашу думку, з метою стабілізації фінансових розрахунків необхідно забезпечити повне погашення боргів ДП «Гарантований покупець» перед виробниками електроенергії з ВДЕ, розглянути можливість заміни ДП «Гарантований покупець» на іншу установу, яка зможе гарантувати стабільну та своєчасну оплату або впровадити альтернативні механізми 100% гарантії оплати переможцям аукціонів, зокрема через спеціальні фонди, державні або банківські гарантії, або пряме бюджетне фінансування.

Ще одним обмеженням для розвитку нових проєктів з виробництва електроенергії з біогазу є невідповідність встановленого рівня максимальної цінової пропозиції (12 євроцентів/кВт·год) реальним економічним умовам. Водночас більшість біогазових проєктів не мають змоги забезпечити окупність при такому рівні ціни. Так, на нашу думку, доцільно провести перегляд стартових цін для аукціонів з виробництва електроенергії з біогазу, збільшити обсяги квот, доступних для біогазових установок, а також доопрацювати законопроект №13219 у частині стимулювання виробництва електроенергії з біогазу та встановити диференційовані стартові ціни на електроенергію з біогазу: 15 євроцентів/кВт·год для станцій потужністю понад 2 МВт та 18 євроцентів/кВт·год для малих станцій. Такі зміни дозволять зробити галузь електрогенерації з біогазу фінансово життєздатною, підвищити її інвестиційну привабливість і забезпечити розвиток проєктів, що мають високий потенціал для декарбонізації енергетики України.

Невизначеність щодо включення газотранспортної системи України до «взаємопов'язаної газової системи», яка визнається єдиною системою мас-балансу в ЄС, є ще одним критичним бар'єром. Відповідно до Директив RED II та RED III, тільки біометан, постачання якого здійснюється через таку систему, може бути зарахований до цілей держав-членів ЄС. Без офіційного підтвердження з боку Єврокомісії український біометан не може враховуватися в європейських звітах про досягнення кліматичних цілей. Це питання потребує прямого політичного вирішення на рівні Україна – ЄС за умови дотримання виробниками вимог Директив ЄС щодо сталості, скорочення викидів та простежуваності.

Додатковим бар'єром є **обмежений доступ українського біометану до німецького ринку**. Наразі відсутнє офіційне роз'яснення щодо можливості зарахування біометану з України до системи GHG-квот Німеччини. Це питання потребує ініціації офіційного діалогу з німецькою стороною, внесення змін до німецького законодавства та визнання біометану з країн Енергетичного Співтовариства як еквівалентного внутрішньому продукту. Додатковими аргументами є належна сертифікація українських виробників за схемами ISCC/RedCert, рішення Суду ЄС та принцип недискримінації у торгівлі.

На ринку біомаси в Україні зберігається відсутність прозорого механізму ціноутворення та складнощі з укладанням довгострокових контрактів. Необхідно створити електронну систему торгівлі, доопрацювати та прийняти відповідний **законопроект №8052, що дозволить запровадити систему електронної торгівлі біопаливом**.

Необхідні також законодавчі зміни для **стимулювання вирощування енергетичних рослин**. На сьогодні термін «енергетичні рослини» відсутній в законодавстві, відповідно необхідне введення визначення терміну «енергетичні рослини» шляхом прийняття проекту закону №12058 від 24.09.2024 року, яким це передбачено. На нашу думку, недостатній строк договору оренди землі для вирощування енергетичних рослин перешкоджає їх вирощуванню. З огляду на це, необхідне збільшення строку договору оренди землі для вирощування енергетичних рослин до 20 років. Крім того, висока орендна плата за землю у разі вирощування енергетичних рослин, також не сприяє їх вирощуванню. Необхідне встановлення за деградовані і малопродуктивні сільськогосподарські угіддя державної та комунальної форми власності мінімального граничного розміру орендної плати у разі вирощування на них енергетичних рослин.

Формальне створення реєстру біометану в Україні — не гарантує його експорт. Повноцінне функціонування можливе лише **після синхронізації українського реєстру з Union Database (UDB)**, оскільки Європейський Союз визнає тільки ті гарантії походження, які зареєстровані або сумісні з цією базою. Відсутність взаємного визнання між ЄС та Україною позбавляє українські гарантії юридичної сили на ринку ЄС, що фактично блокує експорт та знижує інвестиційну привабливість сектору. Необхідним є підписання міжурядової угоди між Україною та ЄС про визнання гарантій походження, виданих в Україні.

Отже, сектор виробництва біометану в Україні демонструє позитивну динаміку розвитку: запущено перші експортні поставки до ЄС, реалізуються масштабні

сертифіковані проекти, наявна технічна база для інтеграції у газову інфраструктуру. Потенціал виробництва біометану в Україні до 2050 року становить до 21,8 млрд м³/рік, що дозволяє країні стати ключовим постачальником біометану в Європу.

Водночас повноцінний розвиток сектору стримується низкою системних бар'єрів, що перераховані вище. Для розкриття повного потенціалу біометану необхідні комплексні рішення на законодавчому, регуляторному та міжурядовому рівнях.